

MEMÒRIA 2006

La memòria de l'any 2006 és caracteritzada per la consolidació d'Arxivers sense Fronteres com a entitat social sense ànim de lucre implicada en la defensa dels drets humans i la preservació de la memòria històrica de les comunitats. En el decurs d'aquest any s'han realitzat molts projectes de cooperació a l'entorn de la gestió documental i els arxius arreu de varis continents, especialment a l'Àfrica i a l'Amèrica Llatina. Així mateix aquest any s'ha caracteritzat per la dilatada tasca de reflexió i actuacions realitzades per tal d'adaptar la nostra entitat al continu creixement i demanda d'activitat de cooperació amb d'altri. En aquest marc s'ha elaborat una nova proposta d'organització d'AsF amb una nova estructura com a ong, la qual, després d'informar als socis a l'Assemblea general Internacional, es va acordar impulsar un estudi a fons sobre les possibilitats d'organització interna i una nova proposta de redacció dels estatuts.

Arxivers sense Fronteres és una ONG oberta a tothom i amb la voluntat de cooperar i lluitar per a la defensa dels drets humans. El nostre àmbit professional, la gestió dels arxius i la preservació del patrimoni documental, pot aportar moltes i diverses actuacions a l'entorn de l'organització administrativa i a l'accés a la informació de les institucions; així mateix pot ajudar a la recollida de testimonis orals de persones que han viscut uns fets i unes accions com a conseqüència de les actuacions polítiques dels seus responsables. De la mateixa manera AsF s'ocupa, de l'organització dels arxius administratius i els històrics, de la preservació i la conservació del patrimoni documental d'aquelles societats que la pròpia inestabilitat política podria posar en perill de desaparició el seu patrimoni documental que en definitiva és la seva memòria històrica.

Relacions Institucionals

En el decurs d'aquest any s'han realitzat molts contactes i relacions amb diverses institucions i entitats sensibilitzades en la preservació de la memòria històrica i la defensa dels drets humans. El mes de gener Arxivers sense Fronteres es va reunir amb el Subdirector general d'Arxius del Departament de Cultura per tal de tractar els projectes de col·laboració que es realitzarien aquest anys, d'acord amb el conveni de col·laboració que hi ha signat entre

ambdues institucions. D'aquesta manera es va establir que es continuarà amb la col·laboració en el projecte d'organització del fons documental de la Comuna Urbana de Fes (Marroc), el qual es realitza també amb la col·laboració de la Secretaria de Cooperació Internacional de l'Ajuntament de Barcelona. També es va acordar treballar conjuntament en dos projectes més, el de recuperació dels arxius i documents de les dictadures militars del con sud i el projecte d'organització de l'Arxiu Nacional Saharai.

Igualment el mes de gener varis representants d'AsF es varen reunir amb els representants de la Prelatura de Sao Felix do Araguaia, concretament amb en José Maria Concepción i amb el pare Fèlix, als quals se'ls hi va lliurar dues còpies de CDs i de microfilms dels documents digitalitzats de l'Arxiu del bisbe Pere Casaldàliga, resultat del projecte que AsF ha dut a terme en els darrers anys a la Prelatura de Sao Felix do Araguaia.

El mes de març, també varis membres d'AsF varen participar en una reunió convocada per la Secretaria de Cooperació Exterior del Departament de Governació i Administracions Públiques amb l'objectiu de coordinar diverses iniciatives relacionades amb l'elaboració i recerca de la història de la Catalunya exterior. També es va tractar de la possibilitat de realitzar altres activitats com són alguna exposició o algun acte que reconegui el paper de l'exili en la història de Catalunya.

En el mes d'abril, AsF es va reunir amb el responsable dels Casals Catalans del Departament de Governació de la Generalitat. Es varen exposar els diferents punts de vista i la voluntat d'ambdues parts de col·laborar amb la recuperació de la documentació catalana de l'exili, per la qual cosa es va acordar realitzar alguns estudis de prospecció dels fons documentals de varis casals catalans per tal de conèixer l'estat de conservació en que es troba la documentació i el tipus d'informació que conserven.

En el mes de maig varis membres de l'ong es varen reunir amb el responsable del Projecte de l'organització de la Comuna Urbana de Fès de la Secretaria de Cooperació Internacional de l'Ajuntament de Barcelona per tal valorar les activitats desenvolupades en el decurs dels darrers mesos i coordinar les futures actuacions.

Així mateix el mes de juny diversos membres d'AsF es varen reunir amb varies persones vinculades amb l'Arxiu Municipal de Mèrida (Mèxic) per tal de valorar la possible col·laboració d'AsF a la posta en funcionament d'aquell arxiu municipal.

Convenis:

Enguany s'han signat diversos convenis de col·laboració amb institucions i entitats, les quals estem realitzant projectes de cooperació. Així s'ha signat una addenda al conveni que es va signar l'any 2005 amb la Subdirecció General d'Arxius del Departament de Cultura; també s'ha signat un conveni amb l'Escola d'Arxivística i Gestió dels Documents (ESAGED) per tal de col·laborar amb la formació pràctica dels alumnes de l'escola mitjançant la participació activa en projectes d'organització de la documentació, com és el cas del projecte que s'està realitzant a l'Arxiu de la Comuna Urbana de Fès (Marroc). Així mateix s'ha signat un conveni amb la Universitat de Fès per tal de col·laborar en la creació d'una àrea del coneixement de l'àmbit de l'arxivística.

Igualment Arxivers sense Fronteres ha signat un conveni de col·laboració amb la Universitat Autònoma de Barcelona per tal de col·laborar en la creació dels Arxius de Ciències. També s'ha signat un conveni de col·laboració amb l'Institut d'Estudios Avanzados (IDEA) de l'Equador per tal de realitzar projectes d'organització de fons documentals d'institucions i entitats d'aquell país, com és el cas de l'Ajuntament d'Otavaló.

Administració general: secretaria i sotssecretaria i tresoreria

Al llarg de l'any 2006 ha anat creixent la incorporació de socis/sòcies. En resum, aquest increment es pot visualitzar a la taula següent:

Any	Socis individuals	Socis institucionals	Baixes	
1998	9	-	-	
1999	11	-	-	
2000	19	3	-	
2001	11	4	1	
2002	9	1	2	
2003	71	1	-	
2004	103	1	-	
2005	83	1	1	
2006	25	-	2	
Totals	341	11	-6	346

Altes de socis: 25

Baixes de socis: 2

Seccions AsF

Pel que fa a les seccions, durant el 2006 es va crear una nova secció a Bolívia el què suposa que ja són 3 les seccions creades arreu del món.

També i veient el gran interès en diferents països de formar seccions d'AsF s'ha començat la tasca de revisió dels estatuts internacionals per a facilitar la tasca de totes les entitats, la qual va ser aprovada en la darrera Assemblea General Internacional. També s'ha estudiat diferents models a seguir i per això hem estat en contacte amb altres Ong's que ens han aportat la seva experiència.

Tresoreria

L'exercici 2006 s'ha liquidat sense dèficit. En la part d'ingressos s'ha comptat amb 6.070 € procedents de les quotes dels socis i de donatius puntuals. També s'han ingressat 60.700 € en concepte de subvencions concedides per diferents administracions per a projectes concrets encapçalats per la nostra organització. En conjunt s'ha ingressat un total de 66.770 €.

En concret, s'han rebut 3.000 € per a la realització del projecte de l'Equador finançat per l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional (AECI); 3700 € pel projecte de Moçambic, també finançat per l'AECI; 6.000 € pel projecte dels Casals Catalans sufragat econòmicament per l'Agència Catalana de Cooperació i Desenvolupament; 30.000 € per a la realització de diferents projectes finançats per la Subdirecció General d'Arxius del Departament de Cultura (Arxiu de la Comuna Urbana de Fès, Projecte de recuperació de la documentació de las dictadures militars del Con Sud, Seminari Internacional a Montevideo, projecte de l'Arxiu Nacional del Sahara, Seminari Internacional d'Arxius a Barcelona) i 18.000 € per la segona fase del projecte de Fès i el Seminari Internacional d'Arxius a Barcelona que ha costejat la Secretaria de Cooperació Internacional de l'Ajuntament de Barcelona.

En el capítol de despeses, s'han finançat tots els projectes de cooperació d'acord amb els pressupostos previstos, resultant al final de l'exercici un balanç econòmic equilibrat, a excepció del projecte de Fès, els diners sobrants del qual es destinaran a les despeses de la tercera fase que es durà a terme l'any 2007. Les despeses bàsiques de funcionament de l'ONG (lloguer del local, secretaria, suport comptable i jurídic, telèfon, etc.) no han superat els 4.900 €. S'han pagat 3000 € per l'estudi i elaboració dels nous estatuts de l'organització i 2.150 € per la publicació dels butlletins.

Projectes de cooperació i solidaritat a l'àmbit dels arxius i el patrimoni documental:

Acte de donació de la documentació digitalitzada del bisbe Pere Casaldàliga a l'Arxiu Nacional de Catalunya

El dia 3 d'octubre es va desenvolupar l'acte de donació i signatura de lliurament del fons documental digitalitzat i microfilmada del bisbe Pere Casaldàliga a l'Arxiu Nacional de Catalunya. En l'acte hi van intervenir el conseller de Cultura, l'actual bisbe de Sao Félix do Araguaia, Leonardo Ulrich Steiner, el director de l'Arxiu Nacional de Catalunya, el sr. José M. Concepción, col·laborador de la prelatura i el vicepresident d'ASF. La donació d'aquesta documentació va tenir un alt grau de significació per part d'Arxivers sense Fronteres, no només perquè assenyalava la finalització d'un projecte de cooperació que s'hi havia treballat amb molta il·lusió, sinó també pel valor intrínsec que representava aquest acte, ja que permetia posar a disposició de tots els ciutadans la consulta d'aquest fons documental. També aquest encontre amb els representants de la Diòcesi de Sao Felix do Araguaia va permetre mantenir els contactes amb l'ex-bisbe Pere Casaldàliga i els seus col·laboradors i la possibilitat de col·laborar en d'altres projectes de col·laboració a la Prelatura.

Organització del fons de la Comuna Urbana de Fès (Marroc)

Iniciat l'any 2004, durant el mes de juny de 2006 es va realitzar el segon camp de treball que AsF organitza per tal de col·laborar en el tractament bàsic de la documentació de la Comuna Urbana de Fès.

De la mateixa manera que l'any 2005, enguany s'organitzaren dos camps, d'una durada de 15 dies cadascun: el primer compost per socis/es cooperants d'ASF i el segon per estudiants de l'Escola Superior d'Arxivística i Gestió dels Documents (ESAGED) de la Universitat Autònoma de Barcelona, amb qui AsF té signat un conveni de col·laboració.

Igualment, i emmarcat dins el mateix projecte, el passat mes de novembre es va realitzar l'estada formativa de tres tècnics de la Comuna Urbana de Fès a Barcelona, amb sessions teòriques i pràctiques i visites a diferents arxius de Catalunya.

Estudi de prospecció de fons documentals de l'Arxiu del municipi de Ilha Ibo (Moçambic)

Arrel d'una proposta dels responsables de cultura de l'oficina de l'AEI a Maputo, i finançat per la mateixa Agència de Cooperació Espanyola, durant el mes d'octubre de 2006 es realitzà l'estudi de prospecció de fons de la documentació conservada al Govern del Districte d'Ilha Ibo, al nord de Moçambic.

Degut a les característiques del país i diferents imprevistos organitzatius es van produir alguns canvis en els objectius inicials: es va visitar diferents arxius del país, centres d'investigació i es localitzà, a més de la documentació estrictament municipal, part del fons de l'antic port de l'illa, que des del segle XVIII i fins la independència l'any 1975, va tenir una important activitat comercial.

Hores d'ara s'ha presentat l'informe final, en el qual es proposen diferents actuacions i projectes, tant en l'àmbit municipal d'Ilha Ibo com en d'altres àmbits, que esperem iniciar al llarg de 2007.

Estudi de prospecció de fons documentals de l'Arxiu Nacional del Poble Saharai a l'Exili

Responent a la sol·licitud de col·laboració que el senyor Elarbi Buechar, director de l'Arxiu Nacional de la República Àrab Saharai Democràtica, va fer a Arxivers sense Fronteres, del 18 al 24 de novembre dues cooperants es van traslladar fins als campaments dels refugiats saharauís a Tindouf (Algèria) per tal de poder analitzar la situació dels arxius i la documentació, poder tenir un primer contacte amb el personal de l'arxiu i elaborar, a partir de les dades recollides, un possible projecte de col·laboració.

Com a resultat de la valoració de l'estudi de prospecció del fons documental s'ha valorat positivament la col·laboració amb el poble saharai de forma que AsF prepararà aquest projecte per tal de dur-lo a terme en el any 2007.

Organització de l'arxiu municipal d'Otavalo (Equador)

Un any després de l'establiment dels primers contactes entre ASF i la Municipalitat d'Otavalo relatius a l'organització de l'Arxiu Municipal, els projectes comuns han agafat nova embranzida amb la concessió d'una subvenció per part de l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional (AEI). Gràcies a

l'esmentada subvenció s'ha pogut anar a l'Equador l'agost de 2006 per impulsar els projectes d'Otavalo i Riobamba (organització de l'arxiu diocesà de Riobamba, que custodia el fons documental personal de Monsenyor Proaño, l'anomenat bisbe dels indis, una figura essencial de la teologia de l'alliberament i del moviment indígena).

En relació amb aquests projectes ha tingut lloc la signatura d'un conveni de cooperació amb l'Instituto de Estudios Avanzados, institució lligada a la Universidad Andina Simón Bolívar, seu Equador (www.uasb.edu.ec). Aquest conveni de cooperació per l'organització d'arxius a Equador ha donat els seus primers fruits a Otavalo, on la contractació de dos tècnics durant dos mesos per part d'IDEA i la UASB ha permès la descripció documental del dipòsit principal de l'Ajuntament. Durant la visita es van identificar altres tres dipòsits de documentació dins de l'edifici municipal que encara estan pendents d'organitzar, sense oblidar la documentació local dipositada al Instituto Otavaleño de Antropología (IOA) i pendent de retorn. La visita va ser acollida amb entusiasme per l'alcalde, Sr. Mario Conejo, que va oferir la col·laboració total del consistori. Es va visitar l'Ajuntament per veure les possibilitats d'edificar un nou equipament dedicat a tasques d'arxiu. AsF espera signar un conveni de cooperació respecte a aquest projecte amb l'Ajuntament de Terrassa, que ja coopera per la seva banda amb Otavalo.

Projecte de recuperació dels arxius i documents de les dictadures militars del Con Sud a Llatinoamèrica

Enguany s'ha treballat en la configuració dels grups de treball al diversos països que formen part d'aquest projecte amb l'objecte d'iniciar les diverses activitats d'una forma coordinada. Amb aquesta finalitat s'ha definit el projecte general i s'han elaborat els objectius i les línies de treball que es seguiran en el decurs del mateix. També s'ha realitzat una reunió de coordinació amb la participació de tots els membres dels equips de treball el passat dia 6 de desembre, al Centro Cultural de España a Montevideo (Uruguai), en que es va debatre i acordar la metodologia de treball a seguir i així mateix, es varen decidir les prioritats en l'elaboració del cens d'arxius que s'està elaborant en cadascun d'aquests països.

Estudi de prospecció de fons documentals dels Casals Catalans.

S'han portat a terme les primeres actuacions del projecte d'organització de la documentació de diverses comunitats catalanes a l'exterior. Entre els mesos d'octubre i desembre es van traslladar dues cooperants a diversos casals catalans d'Iberoamèrica. Una cooperant va fer l'estudi de prospecció de fons de les comunitats catalanes a l'exterior següents: Centre Català de Rosario i Casal

de Catalunya de Buenos Aires (Argentina) i Casal Català de Montevideo (Uruguai). Una altra cooperant va fer l'estudi de prospecció de fons de les comunitats catalanes a l'exterior: Orfeó Català de Mèxic (Mèxic) i Societat de Beneficència de Naturals i Descendants de Catalunya de l'Havana (Cuba). Els informes es van lliurar a finals d'any i s'espera continuar el 2007 amb la digitalització dels fons més importants i amb la realització d'estudis de prospecció de fons de les altres comunitats catalanes a l'exterior.

Grups de treball, congressos, jornades:

Arxivers Solidaris:

Durant l'any s'han anat mantenint contactes amb el grup de treball d'Arxivers Solidaris vinculat a la Secció d'Associacions Professionals de *Records Managers* i d'Arxivers del Consell Internacional d'Arxius (ICA/SPA). Aquesta relació té una plasmació pràctica en la publicació el febrer del 2007 de la web d'Arxivers Solidaris: <http://archives3.concordia.ca/Solidarity/default.html>

Coordinadora d'Associacions Professionals de l'Estat Espanyol:

En el decurs d'aquest any 2006 s'han realitzat tres reunions de treball en el marc de la Coordinadora d'Associacions Professionals d'Arxivers de l'Estat Espanyol (CAA) per tal d'impulsar projectes d'interès comú del sector professional, especialment pel que fa als estudis universitaris en arxivística. També un dels acords més rellevants que es va convenir fou el d'atorgar un règim jurídic a aquesta plataforma professional, de forma que li permetés adquirir un estatus legal i una presència davant les administracions públiques. D'aquesta manera la Coordinadora d'Associacions Professionals es va convertir en una associació professional.

Seminari Internacional *Archivos y Derechos Humanos: los centros de la memoria.*

El dia 14 de juliol AsF va participar en el Seminari Internacional "Archivos y Derechos Humanos: los centros de la memoria", organitzat per la Subdirecció General de Archivos del Ministerio de Cultura e impartit a la Universitat Internacional Menéndez y Pelayo de la ciutat de Cuenca, els passats dies 10 al 14 de juliol. AsF va presentar una ponència sobre el *Projecte de Recuperació dels Arxius i Documents de les Dictadures Militars del Con Sud* a càrrec de

Mariona Corominas, la qual reflectia els objectius i les activitats de treball del que s'està duent a terme per part dels cooperants d'AsF a diversos països de Llatinoamèrica. Aquesta trobada va permetre conèixer als responsables d'alguns dels arxius que conserven la documentació relacionada amb els règims polítics de les dictadures militars del con sud.

II Seminari Internacional d'Arxius

Els passat dies 13 al 24 de novembre es va realitzar el II Seminari Internacional d'Arxius a Barcelona, coordinat per la Subdirecció General d'Arxius (Departament de Cultura), l'Arxiu Municipal de l'Ajuntament de Barcelona i Arxivers sense Fronteres. En el seminari hi varen participar arxivistes de diversos països del món com són els de l'Uruguai, Brasil, Equador, República Dominicana i del Marroc; aquests arxivistes varen tenir l'oportunitat d'explicar les seves experiències i les activitats que es realitzen en els arxius en els quals treballen. En el seminari es varen impartir varies hores lectives de coneixements i pràctiques arxivístiques que es realitzen avui dia a Catalunya i així mateix es va complementar amb la realització d'una setmana de pràctiques en algun arxiu de Barcelona o la rodalia.

Seminari Internacional *Archivos y Derechos Humanos*

Els dies 4 i 5 de desembre d'aquest any 2006 Arxivers sense Fronteres va organitzar el Seminari Internacional *Archivos y Derechos Humanos* a la ciutat de Montevideo. Varen col·laborar el Centro Cultural de España en Montevideo, el Archivo General de la Nación de Uruguay, el Archivo General de la Universidad de la República de Uruguay, l'Asociación de Archivólogos de Uruguay i Arxivers sense Fronteres-Uruguay. El Seminari es va realitzar per tal de reflexionar i debatre sobre la relació que tenen els arxius amb la restitució dels drets individuals i col·lectius de les persones, víctimes o afectades per la represió de les dictadures militars que es varen desenvolupar en els anys setanta i vuitanta en el con sud (Amèrica Llatina). Els documents que es custodien en els arxius són els testimonis i les proves documentals de les activitats i els acords presos per les administracions públiques i en donen garantia als ciutadans dels seus drets davant les institucions de l'estat, especialment el poder judicial.

L'assistència del públic va ser molt nombrosa, més de 120 persones, procedents de diversos països i es va produir un ric debat i reflexió a l'entorn de cadascuna de les ponències que es varen presentar per part de reconeguts professionals que treballen a l'àmbit dels arxius i els drets humans.

XI Mostra d'associacions de Barcelona:

Com és ja habitual aquest any també s'ha participat en la mostra d'associacions que organitza l'Ajuntament de Barcelona per les festes de la Mercè. Enguany es varen elaborar tres panells molt grans i de colors diferents que sintetitzaven les idees, els objectius i els projectes d'Arxivers sense Fronteres.

Festa del Treball

També s'ha participat en la Festa de Treball que organitza el PSUC el mes de setembre. En aquesta mostra, AsF va participar en un estand en el que es mostraven els diferents projectes de cooperació que s'han realitzat. Al llarg del dia que va durar la festa varen passar moltes persones per l'estand interessades en alguns dels projectes que s'han dut a terme.

Jornades per a la Creació d'una Comissió de la Veritat i la Justícia a Algèria

Els dies 24 i 25 de novembre AsF va participar en l'organització de les *Jornades per a la Creació d'una Comissió de la Veritat i la Justícia a Algèria* juntament amb les entitats SODEPAU, el CTD i Desafectos. Aquest acte es va realitzar a l'Ateneu la Torna a la Vila de Gràcia (Barcelona). A banda d'una breu presentació a càrrec de la presidenta, AsF també va estar present amb dues ponències: *el Projecte de recuperació d'arxius i documents de les dictadures militars del con sud*, a càrrec de M. Carme Martínez i una segona ponència *Reflexions a l'entorn de les polítiques de recuperació de la memòria històrica* a càrrec de Marià Hispano i Vilaseca.

Difusió:

Durant tot l'any s'ha anat informant als socis i sòcies de cadascun dels projectes que s'han posat en marxa i en tots ells s'ha demanat la col·laboració de cooperants de la nostra entitat. Així mateix s'ha pretès donar un fort impuls a la informació que es facilita als socis de forma que fomenti un millor coneixement dels projectes de cooperació que s'estan duent a terme.

Publicacions

El 19 de setembre es va publicar un article sobre AsF a la revista electrònica dels arxivers suïssos (<http://www.arbido.ch>), elaborat per Núria Canyelles i Alfred Garcia i Puig. *Amb el títol Archivistes sans Frontières: un pari pour la solidarité et la coopération professionnelle internationale*, els autors exposen quins han estat els objectius d'AsF i quins han estat els principals projectes realitzats des de la creació de la ONG el 1998. Com a continuació d'aquesta activitat de difusió els arxivers suïssos han convidat la nostra ONG a participar en una jornada d'estudi i debat que es celebrarà a la tardor del 2007.

S'ha editat el números 12 i 13 del Butlletí d'AsF, on cal destacar els articles sobre l'experiència dels camps de treball a Fès (Marroc) i el del projecte del Con Sud, de l'estatut del cooperant i de les novetats de les seccions de França i Bolívia i dels grups de treball de Perú i Equador.

Web

Durant aquest any s'ha començat a treballar en la renovació total de la pàgina web d'Arxivers sense Fronteres amb un programari més modern i fàcil de mantenir. Es pretén tenir un instrument de comunicació i difusió d'AsF àgil i de fàcil actualització.

Els treballs de confecció i disseny de la nova web van ser encarregats a l'empresa Ideamedia. En aquests moments s'està treballant en l'actualització dels continguts que cal que vagin al nou web i durant el 2007 es posarà en funcionament.